

ΙΕΡΟΣ

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΘΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ
ΠΡΟΝΟΙΑ, ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΑΣΙΑ, ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΜΥΡΝΗΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
ΔΑΠΑΝΗ ΔΕ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΟΦΕΛΟΣ ΤΗΣ ΘΗΣΚ. ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ «ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ»

ΕΤΟΣ Β'. | ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ τῆ 2 Ἰουνίου 1912 | ΑΡΙΘ. 61

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

Ἐν Σμύρνῃ	Γρ. ἀργ.	24
» ταῖς ἐπαρχίαις	»	30
» τῷ ἔξωτερικῷ	φρ. χρ.	7
» Ἀμερικῇ	φρ. χρ.	10

Ἐκαστον τεύχος μεταλ. 2

Θ ΑΠ. ΠΕΤΡΟΣ ΑΡΝΟΥΜΕΝΟΣ ΤΟΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΝ

Ο ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ ΠΟΡΦΥΡΟΥΣ ΚΩΔΗΞ

ΓΝΩΣΤΟΣ ΥΠΟ ΤΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟΝ Ν.

ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΟΥ Ε΄ ΑΙΩΝΟΣ

Α΄.

Ὁ νεωστὶ ἀνακαλυφθεὶς κώδεξ τῆς Κ. Δ.—Ἐνέργειαι ἰποτυχοῦσαι ξένων σοφῶν πρὸς ἀγορὰν τοῦ ἐν λόγῳ Κώδεξος.—Ἐνέργειαι τοῦ ἐν Κωνσταντινῶν Ῥωστικοῦ ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου καὶ ἡ ἀγορὰ τοῦ Κώδεξος ὑπὸ τῆς Α. Μ. τοῦ Αὐτοκράτ. πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν Νικολάου Β΄.—Ἡ κατάθεσις αὐτοῦ Αὐτοκρατορικῆ ἐπιπέσει ἐν τῇ ἐν Περτροπόλει Αὐτοκρατορικῇ Δημοσίᾳ βιβλιοθήκῃ.

Κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1896 ἕξ εὐρωπαϊκῶν ἐφημερίδων κατ' ἀρχὰς καὶ εἶτα κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐκ τοῦ περιοδικοῦ «Theologische Literaturzeitung» (1) ὡς καὶ ἐκ συντόμου τινὸς περιγραφῆς ἐν τῷ «Νεολόγῳ» Κωνσταντινουπόλεως (2) τοῦ κ. Α. Μ. Δεβίδου ἔγνωμεν τὸ πρῶτον ὅτι ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ ἐν τινὶ κομποπόλει Σαρμουσα-

(1) Τοῦ 1896 ἔτ. 18 Ἰουλίου ὑπ' ἀριθ. 15 S. 393—394.

(2) Κατ' Ἰούλιον τοῦ 1896 ἔτ. ὑπ' ἀριθ. 8088.

Ἡ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΤΟΥ «Ι. ΠΟΛΥΚΑΡΙΟΥ»

ἐπιθυμοῦσα ἀφ' ἐνδὸς μὲν νὰ παράσχη τοῖς ἀναγνώσταις αὐτοῦ ἀληθῆς πνευματικὸν ἐντροφίμα, προὶδὼν καλῶν γλαφυρῶν καὶ μελέτης ἐμπεριστατωμένης καὶ μεγάλου ἐπιστημονικοῦ κύρους, ἀφ' ἑτέρου δὲ διεγείρῃ τὸ ἀμέριστον ἐνδιαφέρον τῶν ὁμογενῶν πρὸς διάσωσιν καὶ περισυλλογὴν τῶν πολυτίμων κειμηλίων, ὅσα ἡμῖν οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἐκληροδότησαν καὶ πρὸς μελέτην καὶ σπουδὴν αὐτῶν, λίαν εὐχαρίστως φιλοξενεῖ εἰς τὰς στήλας τοῦ περιοδικοῦ τὴν παρὰ πόδας μελέτην τοῦ δεινοῦ περὶ τὰ παλαιογραφικὰ ζητήματα καὶ γνωστοῦ τῷ ἐ-

κλῆ (3) καλουμένη ὑπαγομένη εἰς τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Μητροπολίτου Καισαρείας διεσώζετο πανάρχαιόν τι ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ἄριστα καλλιγραφημένον κεφαλαίοις ἀργυροῖς καὶ χρυσοῖς γράμμασιν ἐκ τῶν *δουχοειδῶν* λεγομένων, ἐπὶ τοχροῦ μεμβράνης λίαν λεπτῆς καὶ διαφανοῦς.

Καὶ ἐκ μὲν τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐφημερίδων, ἰδίως τῶν «Ἡμερησίων Νέων» τοῦ Λονδίνου, ἐπληροφόρηθημεν ὅτι ὁ β' γραμματεὺς τοῦ ἐν Κανταβρυγίᾳ Πανεπιστημίου, ὅστις ἐγίνωσκε ἀπὸ τοῦ 1883 τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἐν λόγῳ χειρογράφου Κώδικος, ἀνήγγειλε τοῦτο συναινέσει τοῦ Λόρδου Σαλισβουρή τῷ 1886 εἰς τὸν σοφὸν Καθηγητὴν Ρόβινσον, ὅστις ἔσπευσε πάραυτα ἵνα διαπραγματευθῆ τὴν ἀγορὰν τοῦ ἐν λόγῳ πολυτίμου Κώδικος διὰ μέσου πρᾶκτόρων Μισσιοναρίων τῶν πέρας μερῶν Ἀγγλῶν τε καὶ Ἀμερικανῶν, καὶ ὅτι αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος διαπραγματεύσεις ἀπέτυχον. Κατὰ τὴν αὐτὴν περίπου ἐποχὴν τοῦ 1896 τῆ ὑποδείξει τοῦ Καθηγητοῦ Γιουανπορλί ἤρξατο διαπραγματευόμενος τὴν ἀγορὰν αὐτοῦ ὁ κ. Dean Burgon διὰ τῶν ἱερέων W. H. Simcox καὶ H. D. Grissell, ἀλλὰ καὶ αἱ διαπραγματεύσεις τούτων ἐνανάγησαν.

(3) Ἡ κομπόλις αὕτη τὸ πάλαι ἐκκαλεῖτο Σκυθία κατὰ τὸν Στράβωνα καὶ Σκωθία κατὰ τοῦ ἔμπροσθεν δρους Σκωθίου, ὑπάγεται δὲ πολιτικῶς τῇ Νομαρχίᾳ Σαβασταίας. Καὶ πρὸ ὀλίγων μὲν ἐτῶν ὠνομάζετο αὕτη Σαρμουακλή ἢ Σάρμισα, πρὸ 30ετίας δὲ ὡς Ἀυτοκρατορικῆς διατάγματι μετεκλήθη «Μπιργιάν Χαμιδ» ἢ «Χαμιζιάς» καὶ διατελεῖ νῦν ἔθρα ὑποδιοικητοῦ, καμμένη Ἰωτασιατικῶς τῆς Καισαρείας εἰς ἀπόστασιν 50 μιλίων ἤτοι δεκάκωρον δι' ἵππου, περιέχει οἰκογενεῖας ὀρθοδόξους ἑκατὸν πενήτην καὶ ναὸν ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Νικολάου μεθ' ἀγιάματος.

πιστημονικῶ κόσμῳ καὶ ἐξ ἄλλων αὐτοῦ μελετῶν καὶ δημοσιευμάτων ἀξιοτίμου κ. Γεωργίου Π. Βεγλερή.

Τὴν πρᾶξιν αὐτῆς ταύτην ἡ Διεύθυνσις πέποιθεν ὅτι θέλουσιν ἐκτιμήσει δεόντως οἱ φίλοι ἀναγνώσται πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν πνευματικῶν συμφερόντων τῶν ὁποίων δὲν γίνεται φρειδῶ.

Συνιστῶσα δὲ πᾶσιν προσηκτικὴν αὐτοῦ μελέτην καὶ ἐπιφυλασσομένην ἐν τῷ ἐπομένῳ φυλλάδιῳ νὰ δημοσιεύσῃ σχετικῶς αὐτῆς κρίσεις ἢ Διεύθυνσις εὐχαριστεῖ καὶ δημοσίᾳ θερμῶς τῷ ἐλλογιμωτάτῳ συγγραφεῖ αὐτῆς καὶ πέποιθεν ὅτι καὶ ἄλλα αὐτοῦ μελετήματα θέλουσι κοσμήσει ὅκ' εἰς μακρὸν τὰς στήλας τοῦ προσηκουμένου ἡμῖν περιοδικοῦ τούτου.

Ἐκ δὲ τῶν δημοσιευθέντων ἐν τῷ περιοδικῷ «Theologische Litteraturzeitung» ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Gaspar René Gregory, καταχωρηθέντων ὡς ἐν τοῖς σοφοῖς αὐτοῦ προλεγομένοις τῆς ὀγδόης ἐκδόσεως τῆς Τισσενδορφείου Καινῆς Διαθήκης, ἐγνώμεν ὅτι κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1886 ὁ καθηγητὴς Δημητριάδης (κατ' ἄλλους καὶ ἀρχιμανδύτης) ἀνήγγειλεν εἰς τὸν ἐν λόγῳ σοφὸν Gregory, ὄντα τότε ἐν Ῥώμῃ, ὅτι καὶ οὗτος ἀπὸ τοῦ 1886 ἐγνώριζεν ὅτι ἐν τινι χωρίῳ παρὰ τὴν Καισάρειαν τῆς Καππαδοκίας ὑπῆρχε βασιλικὸς Κώδιξ, ἤτοι Εὐαγγέλιον ἀρχαιότατον ἀργυροῖς καὶ χρυσοῖς γράμμασι γεγραμμένον, ὅπερ προσεπάθησε μὲν ἵνα ἀγοράσῃ διὰ τὴν Βατικανὴν βιβλιοθήκην, ἀλλ' ὅτι ἀπέτυχε, προσέθηκε δὲ ὁ σοφὸς Gregory ὅτι παρὰ τῷ ἐν λόγῳ Δημητριάδῃ εἶδε καὶ πανομοιότυπον τοῦ ἐν λόγῳ Εὐαγγελίου παρὰ τοῦ αὐτοῦ ἐμάθομεν ἐπίσης ὅτι ἔλαβε παρὰ τοῦ ἐν τῇ Ῥοβερτεῖῳ Σχολῇ Κωνσταντινουπόλεως καθηγητοῦ Ἀλβέρτου Λόγγου καὶ τὴν φωτογραφίαν ἐνὸς φύλλου τοῦ ἐν λόγῳ Εὐαγγελίου εὐρισκομένου εἰς χεῖρας νέου τινος ἐκ Καππαδοκίας καὶ περιέχοντος τὸ κείμενον τοῦ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγελίου XVII—14—23 (1) καὶ ὅπερ ἐπιστραφὲν ἀκολούθως, ὡς εἶπκε, προσεκολλήθη ἐν τῷ Κώδικι. Τῆς φωτογραφίας ταύτης τοῦ Α. Λόγγου ἔλαβε γῶσιν καὶ ὁ Δόκτωρ Rendel Harris.

Ἐκ τε τοῦ πανομοιότυπου ὡς καὶ τῆς φωτογραφίας τοῦ Εὐαγγελίου τούτου ὁ σοφὸς Gregory ἐγνώ τὸ πρῶτον ἤδη καὶ παρεδέξατο ὅτι ἡ γραφὴ τοῦ ἐν λόγῳ Κώδικος παρουσίαζε μεγάλην ὁμοιότητα πρὸς τὴν γραφὴν τοῦ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Τισσενδορφ γνωστοῦ τῷ ἐπιστημονικῷ κόσμῳ Πορφυροῦ Κώδικος ὑπὸ τὸ στοιχεῖον N, ἐξ οὗ ὑπῆρχον μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης γνωστὰ μόνον τεσσαράκοντα πέντε φύλλα, ἤτοι ἐξ φύλλα ἐν Ῥώμῃ, δύο ἐν Βιέννῃ, τέσσαρα ἐν Λονδίῳ καὶ τριάκοντα τρία ἐν τῇ ἐν νήσῳ Πάτμῳ βιβλιοθήκῃ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου καὶ περὶ ὧν ἀνέφερεν ὁ I. Σακκελίων ἐν τῷ καταλόγῳ αὐτοῦ τῆς βιβλιοθήκης τῆς ἐν λόγῳ ἱερᾶς Μονῆς.

Πρὸς ἀγορὰν τοῦ ἐν λόγῳ πολυτίμου κώδικος ἐξηκολούθουν καταβαλλόμενοι ἐκάστοτε σπουδαῖαι ἐνέργειαι. Οὕτως ὁ καθηγητὴς Λόγγου (Albertus L. Longus), διατρέψων ἐν Κ)πόλει, κατέβαλε πολλοὺς κόπους καὶ παντοῖα μετεχειρίσθη μέσα ὅπως ἀποκτήσῃ τὸν ἐν λόγῳ κώδικα, ἀλλὰ τὰ παρουσιαζόμενα προσκόμματα, ὡς ἐγραφεν ἀλληλοδιαδόχως τῷ σοφῷ Gregory, ἀπεθάρρυναν τελείως αὐτόν. Κατ' ἀντίθεσιν μέχρι τοῦ ἔτους 1896 οὐδεὶς

(1) Ἰς προλεγόμενα εἰς τὴν Τισσενδορφεῖον ὀγδόην ἐκδοσιν τῆς Κ. Α. σελ. 565, 669, 728, 852, 1309 καὶ 1313.

οὐδέποτε οὐτε Μητροπολίτης τῆς ἐπαρχίας ταύτης οὐτε ἀρχαιολόγος οὐτε διδάσκαλος οὐτε ἰδιώτης τις λόγιος ἀνεκοίνωσέ τί ποτε εἰς τὸ ὀρθόδοξον δημόσιον περὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἐν λόγῳ πολυτιμοτάτου καὶ ὑψ' ὄλας τὰς ἐπάψεις ἀπαραιτίλλως σπουδαιοτάτου τούτου Εὐαγγελίου, τοῦ ἀπὸ τοσοῦτων αἰῶνων ἀποτεθησαυρισμένου ἐν τῇ κώμῃ **Σαρμουσακλή** καὶ ἀπεριορίστου εὐλαβείας ὑπὸ τῶν κατοίκων αὐτῆς ἀπολαύοντος. Ἀπαξ μόνον ἀπὸ 25τίας ὁ ἀποθανὼν Μητροπ. Καισαρσίας Ἰωάννης, ὡς ἐπληροφορήθημεν παρὰ τῶν κατοίκων τῆς ἐν λόγῳ κωμοπόλεως, εὐρισκόμενος ἐν τῇ περιουδεῖα τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ καὶ ζητήσας ὅπως ἐξετάσῃ ἐπισταμένως τὸ πολυτιμον τοῦτο Εὐαγγέλιον, παρέλαβεν ἐν τῇ ἐκ τῆς κώμης ἀναχωρήσει αὐτοῦ μεθ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' οἱ κάτοικοι οἵτινες εἶχον ἀπεριορίστον εὐλάβειαν πρὸς τὸ πανάρχαιον τοῦτο κειμήλιον, ὡς ἐλέχθη, μαθόντες ὅτι ὁ Μητροπολίτης αὐτῶν ἀπελθὼν συμπάρελαβε τοῦτο μεθ' ἑαυτοῦ ἐξήλθον ἀπαξάπαντες εἰς συνάντησιν αὐτοῦ καὶ διαμαρτυρούμενοι παρέλαβον τοῦτο παρ' αὐτοῦ καὶ τὸ μετέφερον εἰς τὸν ἐνοριακὸν ναὸν τοῦ **Ἁγίου Νικολάου** ἐν τῇ κώμῃ αὐτῶν ἐνθα ἀπ' αἰῶνος ἐφυλάσσετο.

Ἀπορίας ἄξιον τυγχάνει πῶς οὐδεὶς τῶν κατὰ καιροὺς Μητροπολιτῶν Καισαρσίας ἐφρόντισεν ἵνα ποιήσῃται λόγον περὶ τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ κειμήλιου εἴτε γράφων τι περὶ τούτου πρὸς τὴν μεγάλην Ἐκκλησίαν, εἴτε σημειῶν τι ἐν τινι Περιδικῷ πρὸς γνῶσιν τοῦ ὀρθοδόξου δημοτίου περὶ τῆς ὑπάρξεως ἐνός τοιοῦτου πολυτιμοτάτου Εὐαγγελίου ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ ἐπαρχίᾳ, ἐν ᾧ ἅπας ὁ Καθολικὸς καὶ Διαμαρτυρούμενος κόσμος οὐ μόνον ἐγίνωσκε τὰ καθέκαστα περὶ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐπανειλημμένως διεπραγματεύετο ὅπως περιέλθῃ τοῦτο εἰς τὴν κατοχὴν αὐτοῦ.

Κατὰ τὸ φθινόπωρον ὅμως τοῦ ἔτους 1895 ὁ ἐκ Πετροπόλεως Ῥώσος Ἀρχαιολόγος καὶ βυζαντινοδίφης **Ἰάκωβος Ἰωάννοβιτς Σμυρνῶφ**, ἐπάξιος μαθητῆς τοῦ περιωνύμου ἀνα τὸν ἀρχαιολογικὸν κόσμον Ῥώσσου ἀκαδημαϊκοῦ **Νικοδήμου Πάβλοβιτς Κοντακῶφ**, λαθῶν ἐν περιουδεῖα ἀνα τὴν Μικρὰν Ἀσίαν χάριν ἀρχαιολογικῶν ἐρευνῶν καὶ ἐπισκεφθεὶς τὴν κωμόπολιν Σαρμουσακλή ἔμαθε τυχαίως παρὰ προκρίτου τινὸς Ἀναστασίου Παπαδοπούλου φαρμακοποιοῦ οὐ μόνον τὴν ὑπαρξὴν τοῦ ἐν λόγῳ πολυτιμοῦ Εὐαγγελίου, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐκάστοτε καταβληθείσας ἐπιμόνους προσπαθείας παρὰ τε Δυτικῶν καὶ Διαμαρτυρομένων πρὸς ἀγορὰν τοῦ ἐν λόγῳ κειμήλιου, ἐφ' ᾧ καὶ ἐπεσήτησε πάραυτα ἵνα ἴδῃ τοῦτο, τοῦθ' ὅπερ καὶ ἐγένετο.

Ἐκ τοῦ παρουσιασθέντος αὐτῷ ἐνός καὶ μόνου φύλλου τοῦ ἐν λόγῳ Εὐαγγελίου ὁ **Ἰάκωβος Σμυρνῶφ** ἀντελήφθη πάραυτα τὴν μεγάλην αὐτοῦ

ἄξιον, ἐξαιτησάμενος δὲ καὶ ἐτέρως περὶ τοῦ ὅλου κειμήλιου συμπληρωματικὰς πληροφορίας, προέβη ἀμέσως εἰς διαπραγματεύσεις περὶ προσφορᾶς τοῦ Κώδικος τούτου εἰς τὸν αὐτοκράτορα πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν **Νικόλαον τὸν Β'** ἐναντι χορηγίας 900—1000 λιρῶν ὀθωμανικῶν τῇ ὀρθοδόξῳ Κοινότητι, τοῦθ' ὅπερ, ἀναλογιζομένης κυρίως ὅτι τὸ κειμήλιον θὰ περιήχοτο εἰς τὴν κατοχὴν ὀρθοδοξοτάτου Μονάρχου, ἐγένετο παρ' αὐτῆς προθύμως ἀποδεκτὸν. Ἐκ συμφώνου λοιπὸν μετὰ τῶν ἐπιτρόπων τῆς Κοινότητος ὁ μὲν **Ἰάκωβος Σμυρνῶφ** παραχρῆμα ἀνεκοίνωσε τὰ συμφωνηθέντα εἰς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει Πρεσβυτὴν τότε τῆς Ῥωσσίας Ἀλέξανδρον Ἰωάννοβιτς Νελίδωφ, εἰ δ' ἐπίτροποι τοῦ ναοῦ τῆς ὡς εἴρηται κώμης εἰς τοὺς ἐν Κων)πόλει ἐμπορευομένους συμπολίτας αὐτῶν κ. κ. Παπάζογλου καὶ Δεμιρτσόγλου ἔγραψαν ὅπως τὸ παρ' αὐτοῖς εὐρισκόμενον ἐν φύλλον τοῦ ἐν λόγῳ Εὐαγγελίου παρουσιάσωσιν εἰς τὸν ἐν Κων)πόλει διευθυντὴν τοῦ Ῥωσσοῦ ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου καὶ Ἀκαδημαϊκὸν Θεόδωρον Ἰωάννοβιτς Οὐσπένσκη, τοῦθ' ὅπερ καὶ ἐγένετο. Ἐπανελθὼν δ' κ. Σμυρνῶφ εἰς Κων)πολιν κατὰ Νοέμβριον ἰδίῳ ἔτους καὶ συνεννοηθεὶς κάλλιον μετὰ τοῦ κ. Θεοδ. Οὐσπένσκη, ἐπανάλαβε καὶ πάλιν τὴν πρὸς τὸν κ. Αλ. Νελίδωφ αἴτησιν αὐτοῦ πρὸς ἐπίσπευσιν τῆς ἀγορᾶς ταύτης, οὗτος δὲ ἐμπνεόμενος ἀέλιποτε ὑπὸ τῆς εὐγενοῦς ἀκρόμῃ ἰδέας ὅτι ἡ γαλουρηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Βυζαντινοῦ Ῥωσσία ἔχει σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ ἠθικὸν καθήκον ἐπιβαλλόμενον αὐτῇ ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν παραδόσεων καὶ δικαίωμα ἀπαρασάλευτον ὡς ἐκ τῆς θέσεως αὐτῆς ἵνα προνοῇ περὶ τῶν ζώντων ἐν τῇ Ἀνατολῇ χριστιανικῶν μνημείων καὶ περιφρουρῇ ταῦτα πρὸς δόξαν τῆς ἱστορίας καὶ τῆς ἐπιστήμης, ἐσπευσεν ἵνα ἐξαγγείλῃ τὰ κατὰ τὸ ζήτημα τοῦτο εἰς τὸν τότε Διευθυντὴν τῆς ἐν Πετροπόλει Αὐτοκρατορικῆς βιβλιοθήκης κ. **Μπισσῶφ**, πέμψας πρὸς τοῦτο καὶ τὸ ἐν λόγῳ φύλλον τὸ ἀπεσπασμένον ἐκ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου τούτου, ἀλλ' οὔτος θεωρήσας ὑπέροχον τὴν τιμὴν τῆς ἀγορᾶς οὐδόλως ἀπεδέξατο τὴν πρότασιν τῆς αὐτοῦ Ἐξουχότητος τοῦ κ. Νελίδωφ. Οὐ πρεσβυτῆς ὅμως οὐδόλως ἀποθαρρυνθεὶς ἐκ τῆς ἀποποιήσεως ταύτης ἀπετάθη πάραυτα πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Ῥωσικῆς Ἀκαδημίας Μέγαν Δούκα **Κωνσταντῖνον Κωνσταντίνοβιτς**, ἀδελφὸν τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλίσσης τῶν Ἑλλήνων, ὅστις ἀποδεξάμενος λίαν εὐγενῶς τὴν εἰσῆγησιν ταύτην ἀνήγγειλε τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν Α. Μ. τὸν Αὐτοκράτορα Νικόλαον τὸν Β', ὁ ὁποῖος πληροφορηθεὶς ὅτι οἱ Εὐρωπαῖοι διεξάγουσι διαπραγματεύσεις πρὸς ἀποκτησὴν τοῦ εὐαγγελίου τούτου, διέταξεν ἀμέσως ὅπως ἐκ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ ταμείου καταβληθῇ τὸ συμφωνηθὲν τίμημα τῶν χιλίων ὀθωμανικῶν λι-

ρῶν (1). Οὕτω δὲ διὰ τοῦ ποσοῦ τούτου τοῦ δωθέντος τῆ Κοινοῦτη Σαρμουσακλῆ ὁ πολύτιμος οὗτος Κώδιξ τοῦ εὐαγγελίου περιήλθεν εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ Αὐτοκράτορος πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν, μεταβάντος εἰς Σαρμουσακλῆ ἐν μέσῳ χειμῶνος τοῦ αὐτοῦ ἔτους τοῦ ἐν Ἰκονίῳ τότε Ῥώσσου Προξένου **A. Δεβίτσκη** πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν γενομισμένων διατυπώσεων, ὅστις διηγείτο ἡμῖν ὅτι ἡ ἀνότεθεισα αὐτῇ ἐντολῇ οὐτῶ ὑπῆρξε δυσχεροστάτη, καθόσον ἦν ἠναγκασμένος καὶ ἀναχωρῶν ἐκ τῆς κώμης ταύτης καὶ φέρων μεθ' ἑαυτοῦ τὸ ἱστορικὸν τοῦτο κειμήλιον ὅπως διακόπτη κατὰ πᾶν βῆμα τὴν ὁδοπορίαν αὐτοῦ ἀναγκαιζόμενος ὑπὸ ἀναριθμῶν κατοίκων Χριστιανῶν τῶν περὶ μερῶν, σπενδόντων τὸ ὑστατον ἵνα ἀσπασθῶσι τὸ ἐν λόγῳ κειμήλιον. Τοιουτοτρόπως τὸ πολύτιμον τοῦτο Εὐαγγέλιον μετηνέχθη ἀσφαλῶς εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ κατετέθη ἐν τῇ αὐτόθι Αὐτοκρατορικῇ Πρεσβείᾳ καὶ ἔμεινεν εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Ῥωσσικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου ἐπὶ τρεῖς περίπου μῆνας πρὸς ἐπισταμένην μελέτην αὐτοῦ. Τότε ἀκριβῶς ἠτύχησαμεν, ἵνα ἴδωμεν τοῦτο ἐκ τοῦ σύγγγυς καὶ μελετήσωμεν αὐτό, ποιησάμενοι μάλιστα περὶ τούτου καὶ βραχεῖαν τινα ἀνακοίνωσιν ἐν τῇ εἰρησίᾳ συνεδριάσει τοῦ Ἰνστιτούτου κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1896 ἔτους. Ἄλλ' ὁ ἀκάματος περὶ τὰς ἀρχαιολογικὰς μελέτας τοῦ Βυζαντίου καὶ σοφὸς ἀκαδημαϊκὸς Θεόδωρος Ἰωάννοβιτς Οὐσπένσκις, ὁ πάνυ ἐπαξίως πρύτανις νῦν διατελῶν ἐν τῇ ἐπιστήμῃ τῆς ἀρχαιολογίας καὶ ἱστορίας, ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ περιοδικῇ τοῦ ἐν Κων πόλει Ῥωσσικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου ἐμβριθεστάτην σύντομον περιγραφὴν τοῦ Εὐαγγελίου τούτου, (2) προσπαθήσας ἵνα διασαφηνίσῃ τὴν θέσιν, ἣν κατέχει τὸ ἐν λόγῳ κειμήλιον ἐν σχέσει πρὸς τὸν γνωστὸν ἐν τῇ ἐπιστήμῃ. Κώδικα ὑπὸ τὸ στοιχεῖον N. καὶ καθορίσῃ τὴν πρώτην αὐτοῦ μορφήν. Εἶτα δὲ κατὰ τὸν Μάϊον τοῦ ἔτους 1896 μεταβάσα ἡ Αὐτοῦ Ἐξοχότης ὁ πρεσβυτὴς κ. Νελιδῶφ, εἰς Πετρούπολιν παρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὸ ἐν λόγῳ Εὐαγγέλιον καὶ παρουσάσας ὁμοῦ μετὰ τῆς ὡς εἴρηται μελέτης τοῦ Ῥωσσικοῦ ἐν Κων πόλει Ἰνστιτούτου εἰς τὸν Αὐτοκράτορα Νικόλαον τὸν Β'. Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης, παρατηρήσασα τὸ ἐν λόγῳ Εὐαγγέλιον μετὰ μεγάλου ἐνδιαφέροντος καὶ θαυμασμοῦ, ἠγαπήσθη τὴν Αὐτοῦ Ἐξοχότητα καὶ διέταξεν ὅπως τὸ βασιλικὸν τοῦτο κειμήλιον κατατεθῇ ἐν τῇ ἐν Πετρούπολει Δημοσίᾳ Αὐτοκρατορικῇ βιβλιοθήκῃ, ἔτι καὶ νῦν ἐτι εὐρίσκειται.

(1) ἈΓ προσφερθεῖσαι 1000 λίραι κατετέθησαν εἰς Τράπεζαν ὡς ἀποθεματικὸν κεφάλαιον καὶ διατηρεῖται διὰ τοῦ τόκου αὐτῶν τὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον τῶν Σαρμουσῶν.

(2) Ἴδε «Εἰδήσεις Ῥωσσικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Ἰνστιτούτου ἐν Κων πόλει» τόμος Ιον' ἐκδ. ἐν Ὁδησσῷ.

[**Σημ.** Κατ' αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴν πρῶτος ὁ σοφὸς Καθηγητὴς Ῥόβινσον ἠγγελεῖ διὰ τοῦ Λονδ., «Χρόνου» τὴν πώλησιν τοῦ ἐν λόγῳ πολυτίμου κώδικος ἀντὶ 1000 Τουρκικῶν λιρῶν εἰς τὸν Αὐτοκράτορα τῆς Ῥωσσίας Νικόλαον τὸν Β', ἀγάγων τὸ ἐν λόγῳ Εὐαγγέλιον εἰς τὸ 400 ἔτ. Μ.Χ.]

Τὸ Εὐαγγέλιον τοῦτο ἀποτελεῖ σήμερον τὸν λαμπρότερον στολισμὸν τῆς ἐν λόγῳ Αὐτοκρατορικῆς βιβλιοθήκης, καθιστάμενον ἀντικείμενον τῆς μελέτης τῶν Θεολόγων καὶ παλαιογράφων, κατετέθη δὲ ἐν λαμπρῷ ὑέλινῃ θήκῃ ἐν τῷ διαμερίσματι ἐνθα φυλάσσεται καὶ ὁ πολὺς Τισσενδόρφειος Σιναϊτικὸς Κώδιξ.

Β'.

Πῶς, πότε καὶ ὑπὸ τίνος εὐρέθη ἐν τῇ κώμῃ Σαρμουσακλῆ ὁ πολύτιμος οὗτος πορφυροῦς Κώδιξ καὶ τίνας αἰ' ἔδοξαται καὶ αἰ' παραδόσεις τῶν κατοίκων ταύτης περὶ τοῦ ἐν λόγῳ Κώδικος.

Αἱ μόναι πληροφορίαι ἃς ἔχομεν περὶ τῆς εὐρέσεως τοῦ Κώδικος τούτου εἰσὶν αἱ στηριζόμεναι ἐπὶ τῶν κατοίκων τῆς κώμης **Σαρμουσακλῆ**, καὶ καθ' ἃς ὁ ἐν λόγῳ Κώδιξ εὐρέθη ὑπὸ ποιμένον ἐντὸς πίθου κειμένον ὑπὸ τὴν γῆν παρὰ τοὺς πρόποδας ὄρους τινὸς οὐ μακρὰν τῆς κώμης διατελοῦντος, ἐδωρήθη δ' ὑπὸ τοῦ ρηθέντος ποιμένου εἰς τὴν αὐτόθι ἱερὰν ἐκκλησίαν τοῦ **ἁγίου Νικολάου**, ἢ κατ' ἄλλους εἰς τινα ἱερὰ καλούμενον Ἐμμανουὴλ ἄλλ' ἐν κακῇ καταστάσει ὡς ἐκ τῆς ὑγρασίας, καὶ ὅστις Ἐμμανουὴλ προσληφθεὶς εἶτα ὡς ἐφημέριος τοῦ ἐν Σαρμουσακλῆ ναοῦ τοῦ ἁγίου Νικολάου ἐκόμισε μεθ' ἑαυτοῦ τὰ ἐκ τῆς σήψεως περισωθέντα φύλλα τοῦ ἐν λόγῳ Εὐαγγελίου, ἅτινα συνέραψεν ἐς εὐλαβεῖας κινούμενος καὶ ἔδωκεν ἀναμῖξ ὡς νῦν ἔχει. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἕτεροι παραδόσεις περὶ αὐτοῦ παρὰ τοῖς αὐτοῖς κατοίκους, καθ' ἃς τὸ ἐν λόγῳ Εὐαγγέλιον ἀνήκεν ἄλλοτε τῇ Ἱερᾷ Βυζαντινῇ Μονῇ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, κειμένη εἰς ἀπόστασιν εἰκοσιπερίπου λεπτῶν τῆς κώμης Σαρμουσακλῆ παρὰ τὸ χωρίον **Κερκεμιζ** καὶ ὅτι, καταστραφείσης τῆς ἐν λόγῳ Μονῆς (1) ἐξ ἐπιδρομῆς, κατεχώσθη ἐκεῖ που ἐν τῇ γῇ, ἀνευρέθη δὲ ὑπὸ τοῦ διαληφθέντος ποιμένου.

(1) Κατὰ τὸν κ. Α. Μ. Λεβίθην ἐν τῇ συντόμῳ περιγραφῇ αὐτοῦ περὶ τῶν ἐν Καππαδοκίᾳ τῆς Λυκαονίας «ἐν μοναλθούσι» Μονῶν, οἱ μοναχοὶ τῆς Μονῆς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου κατὰ τὸν ΙΕ' αἰῶνα ἔνεκα καιρικῶν περιστάσεων καὶ συνεπέξ καταρρέουσαν τῶν κελλίων τῆς Μονῆς καὶ πλείστου μέρους τοῦ Νοῦ αὐτῆς διεσκορπίσθησαν ἀνά τὴν Ἀνατολήν.

Οὕτω μὴ ἔχοντες ἐτέρας θετικὰς πληροφορίας περὶ τῆς εὐρέσεως τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος Κώδικος, ἐπαναπαυόμεθα κατ' ἀνάγκην εἰς τὰς περὶ τούτου παραδόσεις, ἀκολουθοῦντες τοῖς ἱεροῖς λογίοις τοῦ Ἰωάννου Χρυσοστόμου «Καὶ τὰς παραδόσεις ταύτας ὀφειλομέν' εὐλαβεῖσθαι, καθότι οὐ πάντα δι' ἐπιστολῆς, ἀλλὰ πολλὰ καὶ ἀγράφως· ὁμοίως δὲ καὶ ταῦτα εἰσιν ἀξιώσιστα».

Ἄλλ' οὐχ ἦτον ἡ περὶ εὐρέσεως τοῦ Κώδικος ὑπὸ τὴν γῆν παράδοσις οὐδόλως τυγχάνει ἀπίθανος, ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐν τῇ περιφερείᾳ τῶν μερῶν ἐκείνων καὶ ἄλλοτε εὐρέθησαν πολλὰ καὶ διάφορα πολυτίμητα ἐκκλησιαστικά ἀντικείμενα ὑπὸ τὴν γῆν, ὡς π. Χ. ἐν τῷ χωρίῳ Σαρμουχ κατὰ τὸ 1779 καὶ ἐν Φάρασσα τὸ 1855 ἔτος κατὰ τὸν αὐτὸν κ. Α. Λεβίδην. Ἄλλως τε πασίγνωστον τυγχάνει ὅτι οἱ κάτοχοι πολυτίμων ἀντικειμένων ἐν Ἀνατολῇ ἕνεκα τότε καιρικῶν περιστάσεων διφυλάττον αὐτὰ ἐντὸς πίθου ἢ ἄλλων ἀγγείων ἐντὸς τῆς γῆς κειωσμένων. Ἐκτὸς τούτου ἡ ἱστορία διέσωσε πολλὰ τοιαῦτα παραδείγματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀναφέρεται καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Ὁριγένους εὑρεσις τῷ 217 μ. χ. ἐν Ἱεριχοῦντι ἐντὸς πίθου ἑλληνικῆς μεταφράσεως τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, κληθείσης ὑπ' αὐτοῦ *Πέμπτης*. Ἐπίσης γνωστὸν ὅτι εὐρέθη ἐντὸς κιβωτίου ἐν Νικομηδείᾳ ἐπὶ αὐτοκράτορος *Κωνσταντίνου* τοῦ Μεγάλου τῷ 326 μ. Χ. τὸ Λουκιάνειον χειρόγραφον τοῦ Εὐαγγελίου, ὅπερ ὁ αὐτὸς Λουκιανὸς κατὰ τὸν ὁμολογητικὸν αὐτοῦ ἀγῶνα διέσωσεν αὐτόθι.

Γραπτὰς μαρτυρίας περὶ τοῦ Κώδικος τούτου οὐδεὶς μέχρι τοῦδε ἠδύνατο ἵνα προσαγάγῃ, καθότι οἱ περιγράφαντες τὸν Κώδικα τοῦτον περιωρίσθησαν μόνον εἰς τὰς ἐπὶ τοῦ τελευταίου φύλλου τοῦ εὐαγγελίου τούτου σημειώσεις. Ἐκτὸς τῆς χρονολογίας 1820 μετ' ἐπιγραφῆς ὅπως ἀκαταλήπτου εἰς γλώσσαν Τουρκικὴν διὰ χαρακτῆρων ἑλληνικῶν, ὑπάρχει ἡ ἀκόλουθος ἐπιγραφή ἐπὶ τοῦ τελευταίου φύλλου τοῦ ἐπὶ τοῦ δεσμάτος τοῦ βιβλίου προσκεκολλημένου «*Αὐτὸ τὸ ἱερὸν εὐαγγέλιον πότε ἐγράφη καὶ πότε εὐρέθη ἀγνοοῦσιν ἅπαντες οἱ κάτοικοι τῆς χώρας Σαρμουσακλή· ὁμοίως κατὰ τὸ αὐμζ' ἐλθὼν ἐγὼ ὁ ἐν Ἱεροδιακόνοις ἐλάχιστος Γεράσιμος Μουταλάστιος εἰς τὴν χώραν ταύτην καὶ θεωρήσας τὴν ἀρχαιότητα τῆς ἱερᾶς βίβλου σημειῶνω κἂν τὸν χρόνον καὶ τὸ ἔτος καθ' ὃ ἀγνοεῖται παρὰ πάντων ἡ χρονολογία αὐμζ' Ὀκτωβρίου κδ' . Ὁ τοῦ ἁγ. Καισαρίας ἀρχιδ. Γεράσιμος*». Κάτωθι τῆς σημειώσεως ταύτης ἀναγινώσκειται ὡς διὰ γραφῆς ἐτέρας χειρὸς «*νῦν τοῦ αὐτοῦ δηλ. τοῦ ἁγίου Ναζιανζοῦ Ἱεροδιακόνοιο Γεράσιμος ἀπὸ Ἰνιζέσα ἔτους 1860, μηνὸς Σεπτεμβρίου*». (Ὁ Ἱεροδιακόνοιο οὗτος ἐγένετο μετὰ ταῦτα Μητροπολίτης

Ἀγκύρας). Ἀκολούθως ἀναγινώσκειται ἐτέρα σημείωσις, *χαραχθεῖσα δι' ὄξους ὀργάνου* κατὰ τὸ 1887 «*Μεθόδιος ἀρχιδιάκονος*» (ὁ μετὰ ταῦτα *Καισαρίας*).

Ἡμεῖς ὁμοίως μὴ παύσαντες ἀπὸ τῆς εὐρέσεως τοῦ ἐν λόγῳ πολυτίμου κώδικος ἵνα συλλέγωμεν πληροφορίας περὶ τούτου, ἠτύχησαμεν ἵνα εὐρωμεν πρὸ τίνος ἐν τινι χειρογράφῳ Ἡμερολογίῳ αὐθεντικωτάτην πληροφορίαν καὶ περιγραφὴν τοῦ ἐν λόγῳ κώδικος κατὰ τὸν 18ον αἰῶνα ὑπὸ Ἰγνατίου ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ, τιτουλαρίου τῆς Μητροπόλεως Καισαρείας Γρηγορίου Σωτηρίου (τοῦ ἐξ Ἀθηνῶν), ἀσπασαμένου τὸ μοναχικὸν σῆμα κατὰ τὸ 1756 ἐν Ἀδριανουπόλει, ὅστις καταγόμενος ἐκ Κων/πόλεως καὶ περιηγηθεὶς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν ἐπεσκεψθῆ κατὰ τὸ 1773—1775 καὶ τὸ χωρίον Σαρμουσακλή ἔνθα ἰδίως ὄμμασιν εἶδε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος πολυτίμητον Εὐαγγέλιον κατατεθειμένον ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Νικολάου. Τὸ ἐν λόγῳ χειρόγραφον τοῦ Ἡμερολογίου τοῦ Ἰγνατίου περιῆλθεν εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ γνωστοῦ μεσαιωνοδίου Μανουὴλ Ἰω. Γεδεῶν, ἐπέτρεψε δ' ἡμῖν οὗτος ἀβροφρόνως πᾶν τὴν φωτογραφίαν τῆς σελίδος ἐκείνης, ἔνθα γίνεται μνεῖα περὶ τοῦ ἡμετέρου κώδικος καὶ ἥτις ἔχει ὡς ἀκολουθῶς:

«Σαρμουσακλή χωρίον, τὸ πάλαι Σκορδίσκον, ἢ τῶν Σκορδῶν, ἢ κατὰ τὸν Στράβωνα Σκυθίσσην ἀπέχει τοῦ χωρίου Τζουκούρι ἐξ ὥρας, ἐδόθεν τοῦ ἐρυθροῦ ποταμοῦ καὶ τῆς Καισαρείας ἀπέχον ἐξ ὥρας εἰς τὰ στήθη τοῦ Σκορδίσκου ἢ Σκυθίσσης τοῦ ὄρους, τουρκιστὶ Σαρμουσακλή-δαγί, ἔχει καὶ πηγὰς ὑδάτων ἀνωτέρω τοῦ χωρίου ἀναβραστικὰς καὶ κρμνίζεται ἄνωθεν εἰς τὴν ἄκρην τοῦ χωρίου κάτω, ἔνθα καὶ μῦλοι, καὶ καλεῖται ὁ τόπος Γένιτσε, ἐντεῦθεν κάμει τὰς ἀρχὰς τοῦ Σκορδίσκος, ἢ Σκυθίσσης ποταμὸς, καὶ ὡσεὶ ὠρῶν τριῶν τόπον ῥέον πρὸς τὴν ἄκρην, στρέφει πρὸς δυσμὰς καὶ μεταξὺ Καισαρείας καὶ Ἐρκελίτ τρέχον (ἀπὸ μίαν ὥραν ἀφιστάμενος ἑκατέρωθεν) σμίγει περαιτέρω μετὰ τὸν Μέλαν ποταμὸν καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν Ἐρυθρὸν ποταμὸν. Οἱ ἐγχώριοι ζευγηλάται καὶ γεωργοί, γίνεται σίτος πολὺς καὶ κάλλιστος καὶ τὰ χρώματά των σιτοφόρα ἔχει ὀσπῆτια Χριστιανῶν. . . καὶ μίαν ἐκκλησίαν ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Νικολάου ἔνδον εἰς σπήλαιον λελατομημένον καὶ σύνεγγυς αὐτῇ ἢ ἐν τείχος ναοῦ μεγίστου φαίνεται λεγομένου τῆς Θεοτόκου, ὅνπερ ἔχουσιν οἱ Ἀρμένιοι περὶ αὐτὸν καὶ ἔνδον τῆς Ἐκκλησίας φαίνονται ἐρριμμένοι κάτω λάμπατι τζακισμένοι καὶ τεθλασμένοι ἡμισυκολώνες καὶ κεφαλοκολώνες, καὶ παρακατιῶν ἐν παλαιῶν κτίριον τετράγωνον κατ' ἀνατολὰς ἰσταίμενον, φαίνεται νὰ ἦτὸν ποτε ἐκκλησία, ὅπερ εἶναι ὑπὸ τὴν ἔξουσίαν ἐνὸς Τούρκου. Εἶδον ἐνταῦθα καὶ ἡσπάσθη (καθ' ἑκάστην Κυριακὴν αὐτὸ γὰρ μετὰ τὸ ἐωθινὸν ἀσπάζονται οἱ Χριστιανοὶ) ἐν

τετραευαγγέλιον μεμβραίνον, ἔχον φύλλα μὲν μαβιὰ καὶ μόρικα, στοιχεῖα δὲ τὰ γράμματα ὅλα ἀργυρογραμμένα, μόνον τὰ θεῖα ὀνόματα, Θεός, Κύριος, Ἰησοῦς Χριστός, ἅγιον Πνεῦμα, ὅσα ἀντὶ τῆς Θεότητος καὶ τῆς ἁγίας Τριάδος καὶ τῆς Θεοτόκου ἀναφέρονται, εἶναι χρυσογραμμένα, τελείας δὲν εὐρίσκειται μετὰ μελάνης οὐδὲ κἄν μία σιγμὴ· εἰσὶ δὲ στοιχεῖα μεγάλα οὐτωσί, ὡς ὀρῶνται, ἅπερ ἴδια καὶ ἀπαράλλακτα γράφω:

«Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ἀνθρωπός τις ἐποίησεν
«Δεῖπνον μέγαν καὶ ἐκάλεσεν πολλοὺς (1).»

Διὰ τῆς πολυτιμοτάτης ταύτης περιγραφῆς ἡ ἱστορία τοῦ πολυτίμου τούτου Εὐαγγελίου προσκῆται νέαν ἀδιάσειστον μαρτυρίαν περὶ τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ ἐν τῷ ναφ τῆς περὶ ἡς εἴρηται κόμης κατὰ τὸν ἰη' αἰῶνα.

Τοιαύτας πληροφορίας ἠδυνήθημεν νὰ συλλέξωμεν, ὅσον ἡμῖν ἐνῆν, περὶ τοῦ κώδικος τούτου ἐξ ἁπασῶν τῶν δυνατῶν ἀπανθισθείσας πηγῶν πρὸς τελειοτέραν τοῦ ἀντικειμένου, ὅπερ θίγομεν διὰ τοῦ παρόντος κεφαλαίου, ἐξερέυνησιν.

Ἐν Σφόρν τῇ 20 Μαΐου 1912.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΒΕΓΛΕΡΗΣ

„ΠΕΡΙΠΑΤΕΙΤΕ ΕΩΣ ΤΟ ΦΩΣ ΕΧΕΤΕ“

ΟΙ ΑΡΧΑΙΟΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ (ΔΙΗΓΗΜΑ)

(Κατὰ πιστὴν μετάφρασιν ἐκ τοῦ Ῥωσικοῦ ὑπὸ Σίμωνος Δ. Κατακουζηνῶ).

(Συνέχεια ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 60 φυλλαδίου).

Η'.

Ἄγνωστον εἶναι, ἂν τὰ θεραπευτικὰ βότανα ἢ αἱ συμβουλαὶ τοῦ σοφοῦ ἱατροῦ ἐπενήργησαν ἐπὶ τοῦ Ἰουλίου, ἀλλ' οὗτος πολὺ ταχέως ἀνέλαβε δυνάμεις, αἱ δὲ σκέψεις του περὶ τῆς χριστιανικῆς ζωῆς τῷ ἐφάρησαν παράλογοι.

Ὁ ἱατρός παραμείνας ἀκόμη ἡμέρας τινάς, ἀνεχώρησεν. Ὁ δὲ Ἰούλιος κατόπιν τούτου ἠγέρθη, ὠφελούμενος δὲ τῶν συμβουλῶν του, ἤρχισε νέαν ζωὴν. Προσεκάλεσε διδασκάλους διὰ τὰ τέκνα του, ὃ ἴδιος δὲ παρηκολούθει τὰς σπουδὰς των. Ἄπαντα τὸν χρόνον αὐτοῦ ἀφιέρου-

(1) Λουκ. XIV. 16.—Σῳζεται ἐν τῷ νῦν ὑπάρχοντι κώδικι.

εἰς τὰς κοινοτικὰς ὑποθέσεις καὶ ἐν τὸς ὀλίγου ἀπέκτησεν ἐν τῇ πόλει μεγίστην σημασίαν.

Οὕτω παρήλθεν ἐν ὀλόκληρον ἔτος, ὃ δὲ Ἰούλιος οὐδ' ἄπαξ ἐνεθυμήθη τοὺς χριστιανούς. Εὐθύς ἔμως κατόπιν, ἐπρόκειτο νὰ συνέλθῃ ἐν τῇ πόλει τῶν ἔκτακτῶν δικαστήριον, ὅπως δικάσῃ τοὺς χριστιανούς.

Ἐν Κιλικίᾳ ἐφθασεν ἀπεσταλμένος τοῦ Ῥωμαίου Αὐτοκράτορος πρὸς καταστολὴν τοῦ χριστιανικοῦ κηρύγματος. Ὁ Ἰούλιος ἤκουσε περὶ τῶν μέτρων, ἅτινα ἐλήφθησαν ἐναντίον τῶν χριστιανῶν. καίτοι δ' ἐφρόνει, ὅτι ταῦτα ἀπέβλεπον τὴν χριστιανικὴν κοινότητα, παρὰ τῇ ὁποίᾳ ἔζη ὁ Παμφίλιος, ἀλλ' οὔτε κἄν τὸν ἐσκέπτετο. Πλὴν, μὲ τῶν ἡμερῶν, ὅτε μετέβαινε διὰ τῆς πλατείας πρὸς τὸ μέρος τῆς ὑπηρεσίας του, τὴν ἐπλησίασε μεσήλιξ, πενιχρῶς ἐνδεδυμένος ἄνθρωπος, τὸν ὅποιον κατ' ἀρχὰς δὲν ἀνεγνώρισεν. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἦτο ὁ Παμφίλιος. Μετέβαινε πρὸς τὸν Ἰούλιον, κρατῶν ἀπὸ τῆς χειρὸς παιδίον.

—Χαίρε, φίλε, — τῷ εἶπεν ὁ Παμφίλιος.—Ἐγὼ νὰ σοῦ καθυποβάλω μίαν μεγάλην παράκλησιν, ἀλλὰ δὲν ἠξεύρω, ἂν θὰ θελήσῃς, κατὰ τοὺς παρόντας διωγμοὺς ἐναντίον τῶν χριστιανῶν, νὰ μὲ ἀναγνωρίσῃς φίλον σου καὶ δὲν θὰ φοβηθῆς νὰ χάσῃς τὴν θέσιν σου, ἕνεκα τῶν σχέσεών μας.

—Ἐγὼ κἀνένα δὲν φοβοῦμαι, — ἀπήντησεν ὁ Ἰούλιος—καὶ ὡς ἀπό-

δειξιν σὲ παρακαλῶ νὰ ἔλθῃς μαζί μου εἰς τὸ σπίτι. Καὶ μάλιστα θὰ ἀφίσω τὴν ἐργασίαν μου, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ἠμπορέσω νὰ συνομιλήσω μαζί σου καὶ σοῦ φανῶ χρήσιμος.

Πηγαίνομεν. Τίνος εἶναι τὸ παιδίον αὐτό;

—Εἶναι υἱός μου.

—Ἐν τούτοις ἠμποροῦσα καὶ νὰ μὴ ἐρωτήσω. Ἄνεγνώρισα τὸ πρόσωπόν σου εἰς αὐτό. Ἀναγνωρίζω καὶ τὰ γαλανὰ αὐτὰ μάτια καὶ ἠμπαρῶ νὰ μὴ ἐρωτήσω, ποῖα εἶναι ἡ σύζυγός σου. Εἶναι ἐκείνη ἡ ὡραία, τὴν ὁποίαν πρὸ ὀλίγων ἐτῶν εἶδα μαζί σου.

—Τὸ ἐμάντευσες, —εἶπεν ὁ Παμφίλιος.—Ὀλίγον ὑστερον ἀπὸ τὴν τελευταίαν συνάντησίν μας, ἔγινε σύζυγός μου.

Οἱ φίλοι εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἰουλίου.

Ὁ Ἰούλιος ἐκραξέ τὴν σύζυγόν του καὶ τῇ παρέδωκε τὸ παιδίον, ὃ ἴδιος δὲ ὠδήγησε τὸν Παμφίλιον εἰς τὸ πολυτελέστατον δωμάτιόν του.

—Ἐδῶ ἠμπορεῖς νὰ μοῦ διηγηθῆς τὰ πάντα. Κάνεις δὲν θὰ μὰς ἀκούσῃ, —εἶπεν ὁ Ἰούλιος.

—Δὲν φοβοῦμαι νὰ μὲ ἀκούσουν, —ἀπήντησεν ὁ Παμφίλιος.— Καὶ μάλιστα ἡ αἰτησίς μου δὲν συνίσταται εἰς τὸ νὰ μὴ δικάσουν καὶ μὴ καταδικάσουν τοὺς χριστιανούς· ἐκείνους, τοὺς ὁποίους συνέλαβον, ἀλλὰ μόνον νὰ τοῖς ἐπιτραπῇ νὰ φανερώσουν δημοσίᾳ τὴν πίστιν των.

(Ἔπεται ἡ συνέχεια).

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ

Ἀνακοινούται καθηκόντως πάσαις ταῖς Ἐφορείαις ταῖς Διευθυνσεῖς καὶ διδασκάλοις τῶν Κοινοτικῶν Σχολῶν, ὅτι νῦν ὅτε εἰ ἀγλαοὶ καρποὶ τῶν γυμναστικῶν ἀγῶνων ἤρξαντο νὰ γίνωνται κατὰ ἔθλου καὶ ἐκινήθη τόσον ζωηρὸν τὸ ἐνδιαφέρον ὄχι μόνον τοῦ μαθητικοῦ κόσμου, ἀλλὰ καὶ ἔθλης τῆς καθ' ἡμᾶς ὁμογενείας καὶ ἀλλαγῆ μὲν πολλοῦ, ἀλλ' ἰδιαίτατα ἐν Σμύρνῃ καὶ ταῖς περιχώροις, χρέος ἀπαραίτητον πᾶσιν ὑμῖν ἐπιβάλλεται, ὅπως τὸ ἀρξάμενον τοῦτο καλὸν καὶ ἔθνωφελές ἔργον τῶν σωμαστικῶν καὶ ἀγῶνων προαχθῆ καὶ τελειοποιηθῆ καὶ κατορθωθῆ ὅπως οὕτω καὶ τὸ ἡμέτερον ἔθνος εὐρίσκηται καὶ ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῆς σωματικῆς διαπλάσεως εἰς τὴν ἀκμὴν εὐρίσκονται αἱ εὐρώστοι καὶ ὑγιεῖς κοινωνίαι τῶν πεπολιτισμένων λαῶν τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἡ Ἱερά Μητρόπολις καλεῖ καὶ ἐφέτος κατὰ τὴν περίοδον τῶν σχολικῶν διακοπῶν, ἧται ἀπὸ τῆς 1ης Ἰουλίου μέχρι τέλους Αὐγούστου, ὅλους τοὺς διδασκάλους ὄλων τῶν κοινοτικῶν Σχολῶν τῆς Σμύρνης τῶν περιχώρων καὶ πάσης ἄλλης Κοινότητος τοῦ ἑσπεριτικοῦ, ὅπως προσερχόμενοι ἀκροαθῶσιν ὑψηλοτέρων μαθημάτων

σχετιζομένων πρὸς τὴν Γυμναστικὴν, συμπληρώσωσι πᾶσαν τὴν τυχὸν αὐτῶν ἑλλειψιν καὶ τελειοποιηθῶσιν εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς σχολικῆς γυμναστικῆς, παρασχεθεσμένης καὶ αὐθις αὐτοῖς δωρεὰν καὶ ὅλων ἀνεξόδως ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ τῆς Γυμναστικῆς ἐν τῇ Εὐαγ. Σχολῇ κ. Σοφ. Μάγνη, μεθ' οὗ θὰ κανονίσωσι τὸ πρόγραμμα καὶ τὰς ὥραν τῆς διδασκαλίας. Τοῦ εὐεργετήματος τούτου τῆς δωρεὰν διδασκαλίας δὲν ἀποκλείονται καὶ αἱ διδασκάλισσαι τῶν Κοινοτικῶν Παρθεναγωγείων τῆς πόλεως Σμύρνης, καθὼς καὶ αἱ τελειόφοιτοι τοῦ Διδακταλείου τοῦ Κεντρικοῦ Παρθεναγωγείου καὶ τοῦ Ὀμηρίου Παρθεναγωγείου καὶ αἱ διδασκάλισσαι τῶν Παρθεναγωγείων τοῦ ἑσπεριτικοῦ, ὅσαι θέλουσι νὰ προπαιδευθῶσι καὶ καταρτισθῶσι εἰς τὴν γυμναστικὴν, ὡς ἐγένετο καὶ κατὰ τὰ δύο παρελθόντα ἔτη ἕνα καὶ αὐτὰ παιδεύσωσι καὶ καταρτίσωσι καὶ διαπλάσωσι σωματικῶς τὰς μελλούσας μητέρας τοῦ Γένους μας, εἰς τὰς ὁποίας ὑφ' ἧς βιοῦμεν συνθηκᾶς τόσος βαρὺς ἔλαχε κληρὸς. — Τρέφομεν ἀκράδαντον τὴν πεποιθήσιν, ὅτι πάντες εἰς ὅσους καὶ εἰς ὅσας ἡ ἀκμὴ καὶ ἡ εὐδαιμονία τῶν τέκνων καὶ τῶν ἀπογόνων μας δὲν εἶνε κενόν

μόνον ὄνομα, ἀλλ' εἶναι πρᾶγμα καὶ ὄνομα περισπούδαστον καὶ τιμώτατον, θέλουσι σπεύσει νὰ συμμορφωθῶσι πρὸς τὴν πατρικὴν ἡμῶν ταύτην παράκλησιν καὶ παρακάλεισιν καὶ προθύμως λίαν θὰ προσέλθωσιν ἀπὸ τῆς 1ης τοῦ μηνὸς Ἰουλίου νὰ διδασθῶσι τὰ νέα καὶ ἀνώτερα μαθήματα καὶ τὰς μεθόδους τῆς σχολικῆς γυμναστικῆς, ἐφ' ᾗ καὶ εὐλογοῦμεν ὑμᾶς πάντας καὶ πάσας πατρικῶς.

Ἐν Σμύρνῃ 24η Μαΐου 1912.
† Ὁ Σμύρνης ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἐλλόγιμοι κύριοι Διευθυνταὶ καὶ Διευθύντριαὶ καὶ Διδάσκαλοι τῶν Σχολῶν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεράς Μητροπόλεως Σμύρνης.

Ἀνακινούμεθα ὑμῖν, ὅτι συμφώνως πρὸς τὸ ἐκδεδομένον καὶ ἐν ἐφαρμογῇ εὐρισκόμενον πρόγραμμα ὀφείλετε ἀνυπερθέτως νὰ ὑποβάλητε εἰς τὴν Ἱεράν Μητρόπολιν ἐπὶ τοῦ εἰρημένου προγράμματος καὶ τῆς ἔθλης σχολικῆς ὑμῶν ἐργασίας σχετικᾶς παρατηρήσεις.

Ἰδιαίτερος χρεωστοςὶν αἱ Διευθυνταὶ νὰ συνοδεύσωσι τὰς γραπτὰς παρατηρήσεις ἐκάστου διδασκάλου μετὰ τῶν ἰδίων αὐτῶν παρατηρήσεων καὶ πορισμάτων ἐγγράφως. Ἀνυπερθέτως δὲ μέχρι τῆς 9ης τοῦ μηνὸς Ἰουλίου πρέπει νὰ εἶνε συγκεντρωμένα εἰς χεῖρας ἡμῶν τὰ ἐν λόγῳ ἐγγράφα πρὸς μελέτην ὑπὸ τῶν ἀρμοσίων.

Ἐπίσης ἀνακινούμεθα ὑμῖν ὅτι

τὰ μαθήματα τῶν Νηπιαγωγείων θὰ διακοπῶσιν ὀριστικῶς τῇ 2ῃ Ἰουνίου καὶ τῇ ἀμέσως ἐπομένῃ Κυριακῇ γενήσονται ὄλων τῶν νηπιαγωγείων αἱ Σχολικαὶ ἑορταί.

Τῶν Δημοτικῶν Σχολείων αἱ ἐξετάσεις θὰ διεξαχθῶσιν ἀπὸ τῆς 5ης μέχρι τῆς 20ης Ἰουνίου, καὶ αἱ κατώτεροι τάξεις τῶν ἀπολυομένων μαθητῶν καὶ μαθητριῶν θὰ ἐξετασθῶσι καὶ προφορικῶς ἐνώπιον ἐπιτροπείας πρὸς τοῦτο καταρτισθεσμένης.

Ἡ ἑορτὴ τῆς ἀποδόσεως τοῦ Κεντρικοῦ Παρθεναγωγείου γενήσεται τὴν 17ην Ἰουνίου, τῶν δὲ ἄλλων Σχολῶν τὴν 24ην.

Ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω, ἀρμοδίως μελετηθέντων καὶ ἐγκριθέντων, ἐπιστῶμεν τὴν προσοχὴν ὄχι μόνον τῶν Διευθυντῶν καὶ Διδασκάλων, ἀλλὰ καὶ πασῶν τῶν Ἐφορειῶν τῶν Κοινοτικῶν Σχολῶν, ὅπως ἀπαρεγγλίτως τηρηθῶσι πρὸς τὸ συμφέρον τῆς καθόλου παιδείσεως τῆς ὁμογενείας ἡμῶν.

Εἴητε δὲ ὑγιαίνοντες ἐν Κυρίῳ
Ἐν Σμύρνῃ τῇ 24 Μαΐου 1912.

† Ὁ Σμύρνης ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΜΙΚΡΑ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Α. Σ. ἅγιον 40 Ἐκκλησιῶν κ. κ. Ἀγαθῶν (40 Ἐκκλησίαι).— Α. Σ. ἅγιον Γρεβενῶν κ. κ. Αἰμιλιανὸν (Γρεβενά).— Α. Σ. ἅγιον Κορυθαῖος κ. κ. Γερμανὸν (Κορυθαῖα).— Α. Σ. ἅγιον Ἰμβρου κ. κ. Χρυσόστομον (Ἰμβρον).—

Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτην κ. Νεόφυτον Βαρδαλάχον (Ἀδρόμυτιον).—Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτην κ. Δωρόθεον Ν. Δουκάκη (περιοδεύοντα).—Αἰδεσιμ. Παπᾶ Σταμάτιον Δόβολαν (Καΐσλαρ) καὶ κ. κ. C. Street (Παρίς).—Βασίλειον Κ. Βογιατζῆν (Φρένελι—Ἀδραμυτινίου).—Ἰωάννην Ε. Πανοσηλιάδην (Χάλκη).—Βασίλειον Παπαῖωαννικίου (Ἀξάριον).—Κωνσταντῖνον Παπᾶ Ἰωάννου (Βινάστα) καὶ Ἰωάννην Ἐμμ. Δημητριάδην (περιοδεύοντα). Ἐπιστολαὶ σας ἐλήφθησαν. Ἀπάντησιν ταχυδρομικῶς. — Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτην κ. Δωρόθεον Ν. Δουκάκη (περιοδεύοντα). — Αἰδεσιμώτατον Οἰκονόμον Παπᾶ Χριστόδουλον (Καβάλλα).—Ἱερολογ. Ἱεροδιάκονον κ. Κωνσταντῖνον Βαλιάδην (Δωξάνη—Ἐλβετίας).—Ἰουσιώτατον Μοναχόν κ. Ἀβελέμη Μπουκάκη (Τουπίδος—Πάρον) καὶ κ. κ. Ἀργύριον Ἰωάννου καὶ Ἰωάννην Θεοδώρου (Ζηλιάχοβαν). Συνεμορφώθημεν ἐθνηγιαῖς ἡμῶν.—Α. Σ. ἄγιον Πισιδεῖας κ. κ. Γεράσιμον (Ἀτάλεια) καὶ Αἰδεσιμώτατον Πρωθιερέα κ. Ἰωάννην Χ' Δημητρίου (Κοντικόν). Ἐλλείποντα φυλλάδια ἀπεστάλησαν ταχυδρομικῶς.—Πανοσιολ. Ἀρχιεπίσκοπον κ. Ἀγαθάγγελον Π. Λαγίδην (Κῶν). Ἐπιστολή σας ἐλήφθη. Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς.—Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτην κ. Ἀκάκιον ἱεράν Μονήν Σενοφώντος (Ἅγιον Ὄρος) καὶ κ. Ἀνδρέαν Α. Φι-

λιπιδῆν (Πειραιᾶ). Συνεμορφώθημεν ἐθνηγιαῖς ἡμῶν. Ἐλλείποντα φυλλάδια ἀπεστάλησαν ταχυδρομικῶς.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΘΕΙΟΥ ΚΗΡΥΓΜΑΤΟΣ

Ἀύριον Κυριακὴν 3 Ἰουνίου 1912 οἱ Ἱεροκήρυκες τῆς Ἐρημοκετικῆς Ἀδελφότητος «Ἐθνεθείας» θὰ κηρύξωσιν ὡς ἑξῆς :

Ὁ Ἱερολογ. κ. Γε. Ὀρφανίδης π. μ. ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ ἁγ. Γεωργίου.

Ὁ Ἱερολογ. κ. Γ. Πασχάλης π. μ. καὶ μ. μ. ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ Μαγνησίας.

Ὁ ἑλλόγ. κ. Π. Κατσιναβάκης π. μ. ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ ἁγ. Ἰωάννου (Λυγαριᾶς), μ. μ. δὲ ἐν τῇ σχολῇ ἁγ. Τρύφωνος.

Ὁ ἑλλόγ. κ. Ἀνδρ. Κουρειακίδης μ. μ. ἐν τῇ σχολῇ ἁγ. Νικολάου.

Πρὸς τοῦτοις σήμερον Σάββατον περὶ ἑραν 11—12 π. μ. θὰ ἐρμηνεύσωσι τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον τῆς αὐριον εἰς ἐπήκοον πάντων τῶν μαθητῶν, ὁ μὲν Ἱερολογ. κ. Γ. Ὀρφανίδης ἐν τῷ Καταστήματι τῆς Ἀγαθοεργοῦ ἀδελφότητος τῶν Κυριῶν, ὁ δὲ ἑλλόγ. κ. Π. Κατσιναβάκης ἐν τῇ σχολῇ ἁγ. Νικολάου.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Σμύρνης Χρυσόστομος
 † Ὁ Τράλλεων Χρυσόστομος
 Π. Παπαδήμου

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΤΟ Δ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΤΗΣ ΕΡ. ΑΔΕΛΦΟΤ. ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ
 Περ. Δουκάς Π. Δουκέλλης
 Γ. Ρουσσέν Ν. Βακαλάκης
 Π. Κασάπογλου Στ. Κωνκαλάς
 Α. Ἀθηνογένης Δ. Δουρουδόγλου
 Μ. Νικολαΐδης Δ. Σεμιζόπουλος

Ἱπεύθυνος: Π. Γ. ΔΟΥΚΕΛΛΗΣ = Ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ο ΕΡΜΗΣ.